

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De dicendorum ordine in isto tractatu. Et de descriptione Beatitudinis.
Pars I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

lud Aug. in lib. de Trin. Hæc est, inquit, sapientiæ & scientiæ re-
cta distinctio, vt ad sapientiam pertineat æternarum rerum cog-
nitio intellectualis, ad scientiã verò temporalium rerum cog-
nitio rationalis. Et secundum hanc acceptionem sapiëntia non
est omnino diuersa à dono intellectus. Strictius etiã sumitur sa-
pientia pro cognitione suauitatis diuinæ per experiëntiam habi-
ta, & sic à dono intellectus est diuersa. Et differt à dono intelle-
ctus in hoc quòd sapientia tantum veritati æternæ contemplan-
dæ intendit. Intelligentia verò nõ modo de æternis est, sed etiã
de rebus inuisibilibus & spiritualibus tẽporaliter exortis. Isido.
in lib. differentiarum: Sapientia tantummodo æterna contem-
platur. ¶ Item intellectu intelligibilia capimus tantum. Sapien-
tia verò non modo capimus superiora, sed etiã incognitis delect-
tamur. Donum sapientiæ habebat Aug. dicens lib. 10. Confes.
Aliquando, inquit, introrittis me in affectum multum inuita-
tum introrsum nescio quam dulcedinem, quæ si perficiatur in
me, nescio quid erit, quod vita ista non erit. Sed recido in hæc
ærumnosa pòderibus, & resorbeor solitis, & teneor, & multum
fleo. Sed multum teneor quantum consuetudinis sarcina digna
est. Hic esse valeo, nec volo: illic volo, nec valeo, miser utrobique.
Quasi per auditũ cognitionem habet suauitatis diuinæ qui cre-
dit illi verbo, Eccle. 24. Spiritus meus super mel dulcis. Vel illi,
Quam magna multitudo dulcedinis tuę domine. Cognitione quæ
habetur per donum intellectus, est quasi cognitio per visum: cog-
nitio verò quæ habetur per donum sapientiæ, est quasi cog-
nitio per gustum. In Psal. Gustare, & videre quoniã suavis est do-
minus. Donum sapientiæ tranquillat mentem, & reficit. Grego.
Ab intellectu ascenditur ad sapientiam, vt hoc quod acutè intel-
lectus inuenit, sapiëntia maturè disponat. Glo. super Mat. 5. In se-
ptimo est sapientia, id est, contemplatio veritatis pacificans totum
hominem. Aug. in sermone de Timore. Cum in finem per-
uentum fuerit, iã requiescit. Et quis finis, nisi Christus qui est
finis legis ad iustitiã: Et sapiëntia Dei quis, nisi Christus: Propter
hoc sicut septimo posita est sapientia, sic septimo ponitur, Beati-
tudinis. De sapientia dicit Gregorius super Iob 1. Sapiëntia in die
sua pascit, dum de æternorum spe & certitudine mœrem reficit.

*Quinta partis principalis de beatitudinibus
Tractatus.*

*De dicendorum ordine in isto tractatu. Et de descriptione Beati-
tudinis.*

P A R S I.

Vltimo

Primo dicendum est de Beatitudinibus, de quibus
 habetur Matthæ. 5. De illis verò hoc modo dicitur.
 Primò ostendetur quid sit beatitudo prout hic sumi-
 tur Secundò tanguntur quædam attendenda & admi-
 randa circa doctrinam illam Saluatoris, in qua gratiæ illæ quæ
 dicuntur beatitudines, nobis commendantur. Tertio de singulis
 agitur per ordinem. ¶ Circa primum notandum quòd beatitudo
 prout hic sumitur, sic potest describi: Beatitudo est gratia non
 cuiuscunq; sed verè sapienti nota, faciens ad suauitatem cõscien-
 tiæ, propinqua gloriæ. Et videtur posse sumi hæc descriptio ex
 eo quod dicit Ambro. in lib. de Offic. Dico, inquit, beatam vitam
 consistere in altitudine sapientiæ, suauitate conscientiæ, virtutis
 sublimitate. Quod dictum est. Beatitudo est gratia non cui-
 que, sed verè sapienti nota: sumi potest ex eo quod dicit beatam
 vitam consistere in altitudine sapientiæ. Ad eos qui habent pro-
 fundam sapientiam perinet cognoscere quòd paupertas homi-
 nem beatum efficiat: & sic de cæteris gratiis quas dominus com-
 mendat. Bernar. in sermonibus: Quid tam absconditū quàm pau-
 peritatem esse beatā? Matth. 11. Abscondisti hæc à sapientibus &
 prudentibus. A sapientibus, inquam, huius mundi. Quod dictum
 est, Faciens ad suauitatem conscientiæ: sumi potest ex eo quod
 Ambr. dicit, in suauitate conscientiæ beatam vitam consistere.
 Paupertas, & cæteræ gratiæ quas Deus cõmendat, videntur ha-
 bere miseriam vel antecedentem vel concomitantē, vel esse ipsa
 miseria: tamen secundū veritatem, ad suauitatem seu tranquil-
 litatem conscientiæ faciunt. Quod dictum est, Propinqua glo-
 riæ: potest sumi ex hoc quod Ambro. dicit, virtutis sublimitate.
 Virtus sublimis, est virtus perfecta: virtus perfecta est virtus pro-
 pinqua fini suo, siue gratia propinqua gloriæ. Beatitudo, prout
 hic sumitur, est beatitudo viæ, & ideo est beatitudo semiplena:
 Plena enim beatitudo erit patriæ, quam notificat Aug. in Ench.
 dicens: Ille beatus est, qui omnia quæ vult habet: nec aliquid
 vult quod non decet. In eo in quo sunt gratiæ illæ quas domi-
 nus cõmendat, iam est impletum illud, Non aliquid vult quod
 non decet. Illud verò, Omnia quæ vult habet, quantum ad bona
 transitoria videtur esse impletum, quum ipse ea contemnat, &
 amplius etiam de illis habeat quàm velit: quātum verò ad vera
 bona quæ sunt futura, nō est hoc in eo impletum: quodammo-
 do tamē habet ea, scilicet in spe, etsi nō in re. Ferè etiam habet
 ea in re propinquitate vel facilitate perueniendi ad ea. Vnde &
 pauperum spiritu, & eorū qui persecutionem patiuntur propter

iustitiam, dicit dominus iam esse regnum caelorum.

De quinque attendendis et admirandis circa doctrinam illam quae est compendium nouae legis.

PARS II.

Circa secundum notandum quod quinque sunt attendenda & admiranda circa dictam doctrinam, quae compendium est nouae legis. Explanatio verò eius subditur in aliis quae dicit dominus in illo sermone, sicut patet ex Glossa. Vnde super illud, Ascendit in montem, dicit Glo. In hoc monte noui testamenti in cordibus filiorum scribitur, incipiens à beatitudine, qui in monte Sinai verus testamentum in lapidibus seruis dedit, incipiens à timore. Et alia Glo. dicit, Sicut Moyses decem praecepta proponens postea per partes explicat: sic Christus quasi virtutum genera octo beatitudines proponit, ex quibus pendent quae in monte dixit. ¶ Primum attendendum & admirandum circa doctrinam illam est legislatoris benignitas. Secundum, eiusdem auctoritas. Tertium, doctrinae sublimitas. Quartum, sententiarum extraneitas. Quintum, doctrinae integritas. ¶ Benignitas legislatoris in hoc apparet, quod ipse nec praecipit, nec prohibet, nec comminatur, sed dulcedine mercedis temperat difficultatem laboris. Vnde lex eius bene potest intelligi illa lex clementiae, de qua dicit Salomon in fine Prover. loquens de sapiente muliere: Os suum aperuit sapientia, & lex clementiae in lingua eius. Verè non est similis illi in legislatoribus. Iob 36. Non sunt similes ei qui multitudinem praecceptorum & prohibitionum subditis suis obstruunt viam paradisi, & comminationes multas eis facientes non dant locum timori Altissimi. Auctoritas legislatoris maxima est. Ipse enim iudex est, qui hanc legem dat. Ideo magna securitas est his qui eam observant. Iob 31. Quis mihi tribuat auditorem, ut desiderium meum audiat omnipotens, & librum scribat ipse qui iudicat, ut in humero meo portem illum? In humero portare, est secundum Greg. scripturam operatione perficere. Ad doctrinam istam pertinet illud. Eccles. 24. Ego ex ore Altissimi prodij. Si vestes quae tetigerunt Salvatorem pro reliquiis non habentur? Nullum verborum illorum negligendum esset. In Psalm. Folium eius non defluet. Diligenter essent audienda verba illa, & memoriae insigenda. Eccles. 8. Ego os regis observo. Credendum est, quod verba ipsius magnae sint virtutis. Illi enim specialiter dicitur in Psalm. Diffusa est gratia in labiis tuis. Et Luc. 4. Mitabatur omnes in verbis gratiae, quae procedebant de ore illius. & Cant. 5. Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. ¶ Sublimitatem doctrinae Christus ostendere voluit

luit in
super i
sticiam
alia glo
ret. P
ca. V
eructab
ptum d
tius mu
didit p
stratur
sol ince
minatio
Ecclesia
difi emi
47. V
tinet ill
ctus exi
neratio
rar, ve
verus p
ralis pr
tionem
natores
illa. Qu
quillita
turbatu
stum se
Christu
In com
Quonia
lorum s
pariuu
speciali
à senten
doctrina
nes ipsi
sed eam
diciu ha
pietia d
pè, & ec